

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . . Din 50.— mesečno Din 5.—
za pol leta . . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravništvo: **Ljubljana, Sodna ulica št. 5.**

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čekovni račun št. 13.236.

MASKE:

Objektivnost.

Slovensko ljudstvo je danes res usmiljenja vredno. Kakih deset strank mu od vseh strani vpije v ušesa: »Le mi govorimo resnico — vsi drugi so: zapeljivci, izdajalci, boljševiki, bankokrati etc. — cel register mokrocvetočih rožic naše dične žurnalistike.

Od vseh strani, v vseh listih se piše o morali in nemorali v politiki, a vsak gleda nemoralnost le pri nasprotniku, ogromna večina pa so kakor farizeji, ki vidijo pezdri v očeh nasprotnika, bruna — cele klade nemoralnosti — pri sebi pa ne vidijo, o teh veljajo besede: dicunt sed non faciunt — uče, a sami tega ne izpolnjujejo.

Res poučna je v tem oziru zadnja bitka med »Jutrovo« armado in Narodno napredno stranko! Isti prizor pri obeh frakcijah slovenske radikalne stranke — pri socialistih in komunistih — med seboj razdvojeni očitajo eden drugemu laž in nemoralnost —! Ali, vzemimo na piko »Slovenca«! Samo en zglede! Pred par meseci sem bral v njem silno ogorčen članek proti »režimu«, ki vzdržuje v Belgradu toliko korit — kolikor je ministrstev in da je teh toliko, da jih nima Anglija niti daleko toliko, da jih je treba reducirati. Pa preteče par tednov in režim res reducira par ministrstev — in spet je ogenj v strehi: »Škandal, nikjer ni tega kot pri nas — reducirajo se ministrstva...«!

Ljudstvo je danes v resnici vse zbegano in pogosto ne ve, kam bi se obrnilo, komu bi verjelo — in vedno pogosteje se sliši več ali manj opravičeni klic: »vsi skupaj lažejo —«

Morala našega ljudstva pri teh razmerah strašno trpi! Smisel za resnico gine, nezaupanje raste, ljudstva se polašča neka otopela nebržnost: saj nič ne pomaga — vsi nas farbajo — vse pustimo.

In ko se tako ljudska psiha poplaja v vedno večjo otopelost, je treba vedno pikantnejših sredstev, da jo razburijo, vedno gorostastnejših novic, zavijanj in naslovov,

Franjo Bartol.

Padec francoskega franka.*

Da je padla nemška marka do astronomskih števil in da so v Rusiji šteli z milijardami, se ni čuditi, kajti obe državi sta morali prestati ogromne katastrofe, katere ju še sedaj tiščijo k tlom. Vsakdo, ki se zanima za gospodarska vprašanja, pa bo obstal začuden ob najnižjem kurzu francoskega franka, katerega je kdaj dosegel; to je vendar danes država, ki je največ dobila po vojski, ki si je zasigurala odločilno

da ga pridobe za se —! Demagostvo tako vedno bolj cvete.

Razmere so prišle že tako daleč, da si resni možje že ne upajo povedati ljudem objektivne resnice in se zato umikajo iz javnega življenja. Če namreč poveš odkrito resnico, boš gotovo ožigosan bodisi na klerikalni, liberalni ali socialistični podlagi kot odpadnik, izdajalec, pristaš režima etc.

Naj ta ali druga stranka ne pravi res kaj dobrega, vsi drugi skušajo to oblatiti —, vse boli, da se je kaj dobrega storilo v prid ljudstva, ker se boje, da bo to škodovalo njih — stranki! Priznaj radikalom njih zasluge — že si pristaš režima, — priznaj SLS, kar je svojedobno dobrega storila, že si klerikalec, debatiraj resno o težavah izpeljave avtonomije, že si centralist —, obsojaj izrodke centralizma, že dobiš žig separatista! Nikjer objektivnosti, nikjer resnobe, — kmetje pravijo, — »povsod sama politika«. Ime politike bo v očeh ljudstva tako dobilo isti pojem, kakor laž, — zavijanje in odiranje —!

Temu propadanju javne morale se je treba resno upreti. In tu je polje za naš list! Mi danes nimamo za seboj stranke, ki bi posegala v aktivno politiko, smo res neodvisni in naše glasilo je in bo glasilo neodvisne poštenosti v politiki. Naš list poroča objektivno resnico na vse strani enako! Ozdravljenje našega javnega življenja je naša prva naloga, ne pa pridobivanje kroglice v volilno skrinjico. In doslednost v tem boju — bo gotovo naša zmaga, zakaj naše ljudstvo koprni po taki hrani.

Priznajmo vsakemu, kar je dobrega na njem, odkrito pa hočemo povedati brez rekriminacij in brez maščevalnosti, kar je napačnega in narodu škodljivega v delovanju raznih strank.

Slovenci krvavo potrebujemo tak list. Naj na tej poti koraka »Ljudski tednik« in vse, kar je dobre volje, se bo zbralo okrog njega.

besedo v finančnih in političnih vprašanjih na kontinentu, ki je vzela v svojo režijo najbogatejši kos Evrope — Poruhrsko ozemlje.

Pred mano na pisalni mizi leži cirkular ameriške bančne firme, ki naj nekoliko služi v ilustracijo. Takole se glasi:

Morgan Harwood & Co., Inc.
Guaranty Trust Building
Paris. New York. London.
Executive Offices
Fifth Avenue at 44th Street.
Confidential!

Germans: The time is here for all Germans to make up losses they

have sustained by the fall of the »Mark« and also do something real to help out the deplorable conditions in Germany. The French Franc is also on the same road as the Mark, everything points to this condition as a certainty; they are selling about 5½ cents each.

Sell the Franc »Short«, that is sell Francs subject to future delivery, ad depress the value of the Franc. You will be able to buy Francs at a cent apiece which you can deliver on sales made now at 5½ cents.

This house will carry these sales on 25% Margin as per the enclosed chart, which please study carefully.

The decreased value of the Franc will greatly increase the cost of Ruhr occupation, undermine the French financial position and force them to evacuate the Ruhr, by economic depression. By selling Francs you depress their value and hasten the end of the Ruhr struggle.

The heroic people of the Ruhr call for this help, you can help them and enrich yourself at the same time. Have you the courage at this vital term? Telephone ore come to our office and it will be fully explained. Non in your opportunity.

Slovenska prestava se takole glasi:

Zaupno!

Nemci! Prišel je čas za vse Nemce, da vpostavijo zopet izgube, katere so morali pretrpeti vsled padea marke, in da započenejo kaj realnega, da odstranijo objokovanja vredno stanje v Nemčiji. Francoski frank je tudi na isti poti kakor marka, vse okoliščine značijo to trditev kot gotovo; notira okoli 5½ centov.

Prodajajte frank na termin, to se pravi, prodajte frank na poznejšo izvršitev in znižujte njegovo vrednost. Mogoče vam bo kupiti franke po centu, katere boste mogli dati za one, ki ste jih prodali po 5½ centov.

Naša firma izvršuje te kupčije z 25% kritjem, kakor kaže priložena dopisnica, katero prosimo, da natančno preštudirate.

Zmanjšana vrednost franka bo v veliki meri zvišala stroške za ruhrsko okupacijo, podminirala finančno stanje Francije ter jo prisilila, da izprazni ruhrsko ozemlje vsled gospodarske krize. S tem, da prodajate franke, boste potisnili njihovo vrednost navzdol in pospešili konec poruhrskega boja.

Junaško prebivalstvo Poruhrja kliče po tej pomoči; vi mu morete pomagati, pa tudi same sebe obogatiti obenem. Ali imate pogum za ta življenski cilj? Telefonirajte ali pa pridite v naš urad, kjer vam bo vse popolnoma pojasnjeno! Sedaj imate priliko!

Na priloženi dopisnici je izračunjen velik dobiček onega, ki bi se spustil v spekulacijo na padanje franka. Samo en primer. Recimo, da pade frank z 5½ centov (kar pa ne bo še tako hitro) na 3 cente. Špekulant proda potom ameriške ban-

ke 50.000 frankov, kar bi znašalo 2.750 dolarjev. Vplačati pa mora banki 25% kritje, to znaša 687.50 dol.; če torej pade frank na 3 cente, ga bo stalo teh 50.000 frankov samo 1500 dol., torej dobiček celih 1.250 dolarjev.

Padanje franka dan za dnevom bi skoraj potrdilo ta ameriški spekulacijski manever.

Neki dunajski gospodarski politik je zapisal: »Es ist entfesselt die Rache des Weltkapitals gegen den französischen Franc«. Kontermineurji na vseh svetovnih borzah si manejo roke, ko se polnijo njihovi žepi z dobičkom iz padea franka. Francoski finančni politiki so sprva hladno motrili, kako pada vrednost njihovega denarja, trdno zaupajoč na svojo moč. Organizirali so cel aparat proti špekulantom, ki uničujejo vrednost njihovega denarja.

V zadnjih dnevih se je tudi bralo poročilo, da je zvišala Banque de France diskont z 5% na 6%; toda ta odstotek pomenja v božični in novoletni sezoni več kot en odstotek. Agrarci so dobili svoj denar za novo leto, industrialci so istotako likvidirali svoje kupčije in njihov denar je šel v blagajne bank; torej kje potem tiči vzrok za povišanje diskonta, ko bi človek pričakoval nasprotno? Pač v padeu franka.

Nemški in avstrijski listi si delajo velike upe, da bo tudi Francijo zadela katastrofa obeh držav, če že taka ne, pa vsaj sorazmerna. Toda cela spekulacija Guaranty Trust-a in manever nemških listov ne bo uspel. Zaslužili bodo bankirji in špekulanti, ki bodo podjetni, upi in napovedi Trusta pa se ne bodo uresničili.

Francoska finančna politika se ne more primerjati s politiko inflacijskih držav kot n. pr. Rusije, Avstrije, Nemčije in Poljske. Francija ima aktivno trgovinsko bilanco, čeravno ne plačilne; vendar pa ima plasiranega toliko domačega kapitala v drugih državah, da se obetajo vedno ogromnejši dohodki. Skoro večina poljskih petrolejskih vrelecev je v rokah francoskega kapitala, češke, avstrijske, jugoslovanske, rumunske akcije prinašajo istotako francoskemu kapitalu ogromne dividende. Zadnje posojilo Rumunije, katerega bi Bratianu rad dobil iz Francije, še ni plasirano samo zaradi tega, ker bi Francija rada dobila velevažne koncesije glede petroleia v Rumuniji, na kar bo liberalna Bratianova vlada vsaj v večini morala koncedirati.

Francoska domača industrija je zelo zaposlena, nezaposleni ne tvorijo skoro nikakega balasta francoskemu budgetu. Poleg tega pa je meč svetovne vojske zarisal francosko državno mejo daleč v telo Nemčije in ji dal zelo bogate pokrajine. Poljedelstvo se lepo razvija, 80% celotne potrebsčine more že samo kriti. Francosko prebivalstvo zaupa svoji državi in je zelo varčno; s svojimi prihranki rado kupuje državne papirje, tako da je bilo treba novih emisij; ta denar se je po-

* Članek smo prejeli za zadnjo številko prepozno, ker pa je še vedno aktualen in zanimiv, ga objavljamo sedaj. — Op. ur.

rabil za vpostavitvev razrušenega ozemlja na celi vzhodni črti. Pa še eno je. Reparacijsko vprašanje, da si še nereseno, vendar obeta Franciji velike dohodke. Gotovo je, da bo Francija dobila od Nemčije plačano to, kar ji gre, tako ali drugače.

Glede poruhrskega vprašanja še ne moremo izraziti jasne sodbe, ker nam manjka potrebnih komponent. Vendar pa zadnja pogajanja z francosko montansko družbo »Mieum« in zadnja izjava, ki jo je dal Stinnes poročevalcu »Journal des Debats« pričajo o težkih bremenih, katere bodo morali prevzeti nemški industrialci v Poruhrju, ker bodo morali dati ogromen davek Franciji, če bodo sploh hoteli zopet začeti s polnim obratom. Ves ta davek bi tvoril del reparacij in Stinnes se je izrazil, da bi bila dolžna Nemčija sama sebe poruhrskim nemškim industrialcem, vsled ogromnih dolgov, katere bi jim dolgovala.

Vzroki padanja tičijo torej v špekulaciji, pa tudi v neurejenosti reparacijskih vprašanj. Notranjega vzroka pač ni, kajti veljava denarja umre samo v lastni postelji.

Politični pregled.

Pretekli teden je zboroval v Belgradu finančni odbor narodne skupščine, ki je razpravljal o državnem proračunu za dobo od 1. aprila 1924. do 1. aprila 1925. Finančni minister dr. Stojadinović je izjavil, da znaša proračun okroglo 10.460.000.000 Din in da je doseženo ravnotežje. Dočim so se znižale nekatere postavke, je v budžet stavljena postavka v znesku 149 milijonov francoskih frankov za odkup orijentskih železnic, katere vsota se ima izplačati v roku 10. let proti 7 odst. obrestim. Dalje je v proračun sprejeta postavka v znesku 50 milijonov dinarjev za upokojene, ter 200 milijonov dinarjev za izvedbo uradniškega zakona. Ker je bilo že poprej dovoljeno 400 milijonov dinarjev, znaša tedaj skupna vsota 600 milijonov dinarjev. Dalje je vnešena vsota 123 milijonov dinarjev za izplačilo dvo odstotnih obveznic za vojno odškodnino. Proračun ministrstva za kmetijstvo in vode je zmanjšal za 13 milijonov dinarjev, ministrstva vojne in mornarice za 105 milijonov dinarjev, ministrstva za javna dela za 20 milijonov dinarjev in ministrstva prosvete za 10 milijonov dinarjev. Proračun je bil sprejet z 18 proti 10 glasovom.

Dr. Korošec se pogaja z demokrati za ustanovitev opozicijskega bloka, ki bi imel namen vreči vlado ter doseči razpis novih volitev. Demokrati so pripravljene stopiti z Jugoslovanskim klubom v zvezo, negotovo pa je še, kaj bodo storili zemljoradniki.

Včeraj je bila prva seja narodne skupščine po božičnih praznikih.

G. Keller:

Obleka naredi človeka.

(Dalje.)

Ko so se po večerji sprehajali na prostem, je grof Strapinski zbral svoje misli in menil, da je došel pravi trenutek za svojo odstranitev brez posebne pozornosti. Imel je sedaj lepo potnino ter je sklenil, da bo poslal gostilničarju „Pri tehtnici“ odškodnino za vsiljeni obed iz bližnjega mesta. Ogrnil si je torej svoj plašč, potisnil si kučmo globoko na oči ter začel korakati v večernem solncu med vrstami akacij počasi gor in dol, opazujoč lepo pokrajino, pri čemer je iskal poti, po kateri je hotel izginiti. S svojim nagubančnim čelom, malimi brkami in brado, s svojimi temnimi svetlikajočimi lasmi, temnimi očmi je izgledal v slikovito nagubančenem plašču izborna. Večerna zarja in šumljanje dreves nad njim sta še povečala vtis, tako da ga je družba opazovala od daleč s pozornostjo in dobrohotnostjo. Polagoma se je vedno bolj od-

Drugače bi se stvar obrnila, ko bi Francija ne dobila od Nemčije ničesar, ako bi reparacijska komisija označila Nemčijo za insolventno, potem seveda bi bila nevarnost za frank opasna. Francija bi na ta način tpeela vsled kreditne inflacije, kajti ves kredit emisije državnih papirjev, katere sem zgoraj omenil, sloni na reparacijah in če bi sedaj naenkrat ne bilo kritja za ta posojila, potem mora država izplačati posojila nazaj iz svojega in samo v tem slučaju bi imeli internacionalni kontermineurji resničen uspeh. Toda o tem ni sedaj še nikakih znamenj in najbrže se bodo spekli špekulanti. Francosko ljudstvo gleda mirno na ta razvoj, zaupajoč svoji državi, svojim politikom, zavedajoč se, kaj pomeni zanj trdna finacijska državna podlaga, ker je patriotično, vsaj precej politično vzgojeno. Zato še vedno rado kupuje državne papirje in ne išče rešitve v valutah in efektih, kar značijo še vedno proporcionalno nizki kurzi domačih vrednostnih papirjev. Zato je jasno, da bo zunanja špekulacija frank samo mimogrede potisnila k tlom, ne pa zrušila za stalno.

Na dnevnem redu je bila volitev odborov za razmejitvev z Romunijo, za določitev pooblaščenih bank, za sklepanje o tem, da se z zakonom odobri polaganje učiteljskih izpitov pomožnih učiteljev. Poročilo finančnega odbora o francoskem posojilu 300 milijonov frankov se bo pretresalo 28. t. m. Debata o proračunu bo pričela 1. februarja t. l.

Opozicija je izročila predsedniku narodne skupščine na včerajšnji seji nastopno resolucijo: »Povodom vesti o sporazumu z Italijo pozivlja narodna skupščina kraljevsko vlado, naj ji poda takoj točno poročilo o vsem, kar je bilo izvršeno dosedaj za sklenitev sporazuma. Narodna skupščina pozivlja vlado, da sklene imenom države z Italijo samo tak sporazum, s katerim bodo popolnoma zajamčene in spoštovane vse pravice in interesi naše države, ki so priznane z rednimi mednarodnimi pogodbami. V formalnem oziru predlagamo po čl. 68. poslovnika narodne skupščine, da se ta naš predlog ne izroči posebnemu odboru, ampak razpravlja v narodni skupščini in proglasi kot njen.«

Sporazum z Italijo. Po sporazumu, ki ga bo naša vlada sklenila z Italijo glede Reke, bo naša državna meja šla od pomola Baroša ob reškem bazenu preko mesta. Med tem bazenom in Barošem bi šla na severni kraj Bankina tako, da bi bila na ta način popolnoma zasigurana vrednost luke Baroša, ki ostane pod našo državno suvereniteto obenem s celim Bankinom. Baza za razmejitvev severno od Re-

daljeval od hiše, stopil nazadnje skozi grmovje, za katerim je vodila poljska pot, in ko je menil, da ga družba več ne vidi, je hotel ravno s krepkim korakom oditi preko polja, ko je stopil izza ovinka nenadoma predenj uradni svetnik s svojo hčerko Liziko. Hčerka je bila mična gosnodična, ki je napravljala zelo ugoden vtis, dasi je bila nekoliko pretirano modno oblečena in bogato okrašena z zlatino.

„Iščem vas, gospod grof!“ je zaklical uradni svetnik, „da vas predvsem predstavim svoji hčerki in družici, da vas povabimo k večerji, ako nas blagovolite počastiti. Ostali gospodje so že v hiši.“

Bedni popotnik je hitro snel kučmo z glave in se pričel spoštljivo, celo nekoliko bojzljivo priklanjati, pri čemer ga je oblila rdečica. Zakaj nov preobrat je nastal, na pozorišču dogodkov se je pojavila gospodična. Vendar pa mu njegova zmedenost in prevelika spoštljivost ni škodovala pri dami; nasprotno, skromnost, ponižnost in spoštljivost se ji je zde-la pri tako odličnem in zanimivem

ke so katastralne občine. Na me-jah, ki so pomaknjene za dva in več kilometrov naprej v našo korist, ostane izmed drugih sel, ki dobe severno od Reke svojo pred-vojno katastralno celoto, na našem ozemlju dosedanje reško selo Dre-novo in dalje proti Kastvu tudi se-lo Zamet. Kar se tiče samega Kas-tva, se ta kraj s celokupnim ka-tastralnim zemljiščem združi z našo državo, kar v rapalski po-godbi ni bilo predvideno. Delo za ustanovitev mej napram Sloveniji se bo nadaljevalo prihodnje dni. Na tem delu meje so z italijanske strani dane načelne koncesije v našo korist. Konec meseca odpo-tujeta min. predsednik Nikola Pa-šič in zunanji minister dr. Ninčič v spremstvu nekaterih strokovnja-kov v Rim na sestanek z Mussoli-nijem v svrhu podpisa sporazumne in zavezniške pogodbe.

Francija. Spričo nenadnega pad-ca francoskega franka je imel min. predsednik Poincare 17. t. m. v francoskem parlamentu govori, v katerem je naglašal, da so pasiva francoske trgovinske bilance od leta 1921 vedno manjša. Obtok fran-coskega papirnatega denarja se je od leta 1920 zmanjšal za 1800 mili-jonov. Zbornica in senat sta spora-zumno z vlado napravila znatne prihranke v državnih izdatkih, po-sebno v vojnem proračunu. Dohod-ki so se stalno zviševali in so preko-račili l. 1923 proračun za tri mili-jarde. Tudi dohodninski davek je prinesel več, kakor je bilo prora-čunano. Davčna moč opustošenih ozemelj se ojačuje stalno in bo zato kriza odstranjena, čim se izvedejo neobhodno potrebni ukrepi. Odklo-niti je treba posebno vse nove izdat-ke in doseči prihranke. Za odpravo primanjkljaja v proračunu in za obrambo franka pa mora vlada apelirati zopet na patriotizem zbornice. Že meseca maja, ali pa še prej morajo biti finance sanirane, frank stabiliziran in izveden uspe-šen boj proti druginji. Poincare je označil nato kot najnujnejši ukrep za popravo franka boj proti zavla-čevanju plačevanja davkov.

Anglija. Angleški parlament je izrekel dosedanja konzervativni vladi nezaupnico, nakar je Baldwinov kabinet odstopil in je kralj imenoval voditelja delavske stran-

ke Ramsay Macdonalda za mini-strskega predsednika. Macdonald je že sestavil novo vlado.

Mažarsko posojilo. Po zadnjih vesteh iz Londona je nastopil v vprašanjih mažarskega posojila preokret na boljše, tako da je poso-jilo že zagotovljeno. Najzanimivej-se je, da je med malo antanto in grofom Bethlenom dosežen spora-zum v vprašanju vojaške kontrole.

Grško-italijanski sporazum. Ka-kor poročajo listi se vrše med Ita-lijo in Grško pogajanja za spora-zum, ki bi prinesel tudi rešitev do-dekaneškega vprašanja. Po teh ve-steh bi Italija obdržala otok Rod in še nek drug otok, ki ima strateško vrednost, ostale otoke pa bi prepustila Grški. Na ta način bi se na-pravil konec staremu sporu med obema državama in bi se upostavili dobri prijateljski odnošaji med nji-ma.

Nemčija. Na pogajanjih ravnatelja nemške državne banke dr. Schachta v Londonu in Amsterda-mu je prišlo do sporazuma glede glavnih točk nemške valutne refor-me. Amsterdamski bančni krogi so mnenja, da bo morala biti nova banka Nemčije popolnoma neodvis-na ter prosta vsakega notranjega in zunanjega vpliva. Zedinjene dr-žave bodo najbrže tudi sodelovale pri ustanovitvi te banke, ker ne more imeti v tem slučaju soudelež-ba nobenega političnega značaja.

Baltiške države. V začetku fe-bruarja se sestane konferenca bal-tiških držav, ki se bo predvsem ba-vila s permanentno krizo, na kateri bolehajo vse te države. Zlasti pereče je letonsko vprašanje, kjer obstoja možnost, da pridejo na krmilo so-cijalisti, kar bi zelo poslabšalo od-nošaje s Poljsko.

Grška. Pri sprejemu politikov je Venizelos izjavil, da ostane repu-blikanec in da bo pri glasovanju o državni obliki glasoval za republi-ko. Nadalje je Venizelos izjavil, da bo z vsjo svojo avtoriteto jamčil za svobodo glasovanja o bodočem reži-mu na Grškem. Odbori, ki bodo vo-dili glasovanje, bodo obstojali iz dveh zastopnikov republikanske stranke, dveh iz vrst rojalistov in enega zastopnika kasacijskega so-dišča.

Politične vesti.

+ **Opozicijski blok** so osno-vali v Belgradu demokrati, Jugoslovanski klub in muslimani. Komunike, ki je bil izdan v javnost o razgovorih dr. Korošca, dr. Spahe in Ljube Davidovića pravi, da se je v vseh važnih vprašanjih, ki so v zve-zi z ustanovitvijo opozicijskega bloka in delom opozicije v parla-mentu dosegel popoln sporazum in se je ugotovilo, da se kljub pro-gramskim razlikam da najti skup-na linija za složno delo opozicije.

Zanimivo je pravzaprav samo to, da so se gospodje pravzaprav spo-mnili šele po devetih mesecih, da se da najti skupna linija za složno de-lo in da je glavni pokretaš za usta-novitev opozicijskega bloka dr. Korošec, ki je vabil radikalne mi-nistre na katoliški shod v Ljublja-no, v parlamentu pa se veže sedaj proti njim z »brezversko« stranko v bojzani, da bi še bolj ne bil potis-njen v ozadje, kamor ga je prikole-bala njegova omahljiva politika.

mladem plemiču v resnici ganljiva, naravnost nebeška. Tu se vidi, ji je šinilo skozi možgane, čim odličnejši, tem bolj skromen je in manj pokvar-jen; zapomnite si to, vi gospodje divjaki iz Zlatega potoka, ki pred mladim dekletom komaj še snamete klobuk z glave!

Pozdravila je zato plemiča naj-prijaznejše in pri tem ljubko zardela, obenem pa pričela takoj govoriti z njim hitro in mnogo, kakor je navada vsečnih malomeščank, ki hočejo pokazati tujcu, kaj znaajo. Strapinski se je spričo tega v kratkem zelo izpre-menil; medtem ko doslej ničesar ni storil, da bi se najmanj vživel v vlogo, ki so mu jo vsilili, je pričel sedaj nehotе govoriti nekoliko izbra-nejše ter mečati v svoj pogovor vsa-kovrstne poljske izraze, kratkomalo, njegov krojaški značaj se je pričel v ženski bližini razvematiti in groziti s pogubo.

Pri mizi so ga posadili na častno mesto poleg domače hčerke, ki je bila za hišno gospodinjo, zakaj mati ji je že davno umrla. Strapinski je postal sicer kmalu zopet melanholi-

čen, ker se je spomnil, da se bo mor-al z ostalimi gosti zopet vrniti v mesto ali pa s silo izginiti v noči, in ker je nadalje premišljeval, kako mi-nljiva je sreča, ki jo ravnokar uživa. Vendar pa je občutil to srečo in si dejal: „Ah, kaj! Enkrat v življenju boš na vendarle predstavljaj nekaj večjega in sedel boleg takega višje-ga bitja!“

V resnici ni bila nobena malen-kost, gledati poleg sebe nežno belo roko, na kateri so zvenketale tri do štiri zapestnice, in pri vsakem trenutnem stranskem pogledu čudovito mikavno počesano glavo, ljubko zardevanje in široko odprte jasne oči. In najsi je storil ali ne, kar je hotel, vsako njegovo kretnjo je mlada da-ma, ki je drugače znala po cele ure govoriti o družabnih nerodnosti in neotesanostih, smatrala za nenavado in odlično, njegovo nespretnost pa za čudovito prostodušnost. Ker je bila družba sploh dobre volje, so za-peli nekateri gosti pesmi, ki so bile v tedanjih časih v navadi. Končno je vino popolnoma premagalo krojače-vo skromnost, če tudi ne njegovih

+ **Dalekovidna politika.** Dobro je še v spominu, kako je slavilo časopisje SLS kot velik uspeh politike poslancev Jugoslovanskega kluba, da je bil demokratom onemogočen vstop v vlado in da se je osnovala samoradikalna vlada. Časopisje SLS je trdilo, da so bili demokrati glavna ovira srbsko-hrvatskega sporazuma in da je ravno demokratska politika povzročala v državi koruptne razmere. Nočemo preiskovati, v koliko je imelo časopisje SLS prav v svojih očitkih napram demokratom, ugotavljamo le, da je od nekdanj valilo glavno krivdo radi neurejenih razmer v državi na demokrate, danes pa se dr. Korošec veže z istimi demokrati v Belgradu z namenom vreči vlado, ki jo je pri sestavljanju podpiral in v katero je demokratom po svoji moči onemogočeval vstop. To je menda politika dalekovidnosti, ki zahteva, da danes blagoslavljaš, kar si včeraj preklinjal.

+ **Ali so nam nove volitve potrebne?** Dr. Korošec se je v Belgradu zvezal z demokrati, da bi poskusil z njihovo pomočjo vreči sedanjo vlado ter izsiliti nove volitve. Zakaj hoče dr. Korošec nove volitve, ni prav jasno, ker bi nove volitve položaj prav nič ne izpremenile, k večjemu v toliko, da bi pokazale, kako se je od lani omajalo zaupanje ljudstva v SLS. Z ozirom na to pa, da bi bil že skrajni čas, da dobi slovensko ljudstvo pametnejše in sposobnejše zastopnike v parlamentu, bi bile nove volitve dobrodošle, seveda ne — SLS.

+ **Zavezniki.** Jugoslovanski klub je Radičev zaveznik v takozvanem federalističnem bloku, vendar pa se od časa do časa pokaže v vrstah SLS odkrit gnjev proti Radiču, ki noče iti v Belgrad in podpreti dr. Koroščevo opotekajočo se politiko. Ta gnjev se pokaže zlasti rad v raznih vesteh o Radiču, dasi je n. pr. „Slovenec“ rad svojčas prinašal dolga poročila o Radičevih uspehih v Londonu. Tako poroča torkov „Slovenec“ glede akcije Stjepana Radiča na Angleškem, da Radič ni dosegel onega uspeha, ki ga je pričakoval, ker ni prišel v stik z merodajnimi krogi. Veliko angleško časopisje je njegovo akcijo omalovaževalo in le malo listov je priobčevalo njegove govore. Glede njegovih predavanj v raznih klubih je stvar taka, da obstoji skoro v vsakem klubu skupina ljudi, ki se bavi z vsemi mogočimi vprašanji in pred takimi skupinami predava lahko vsak človek. Glede vprašanja, ali sme in more Radič kaj pričakovati od morebitne delavske vlade, poroča „Slovenec“, da na to ni niti misliti, ker je delavska stranka tako preobložena z raznimi notranjepolitičnimi in socialnimi vprašanji, da se skoro gotovo ne bo hotela preveč vpletati v evropske zadeve izvzemši vprašanje nemške vojne odškodnine. Kljub vsemu svojemu prizadevanju in trudu Radič na Angleškem ni dosegel tega kar je hotel. — Tako piše „Slovenec“ se-

daj, dasi se je še nedavno veselil Radičeve akcije v Londonu in je pričakoval od angleške delavske stranke rešitve vseh problemov, ki nas tišče. Zakaj prinaša „Slovenec“ ravno sedaj tako ostro sodbo o Radičevih uspehih, je malo čudno, mogoče pa je vseeno, da je na to izpreobrnjenje vplivalo že najnovejše demokratsko zavezištvo.

+ **Kaj je z avtonomijo Slovenije.** Pokrajinska uprava za Slovenijo se likvidira, dobili smo že ljubljansko in mariborsko oblast z velikima županoma, marca meseca bomo bržkone že imeli volitve v oblastne skupščine, SLS nam pa še vedno obeta, da nam bo priborila avtonomijo. Gospodje pa niso tako prijazni, da bi povedali, kdaj, kako in kje bodo priborili ljubljansko avtonomijo.

+ **Redukcija ministrstev.** Vladni zakonski načrt o centralni upravi, ki bo predložen narodni skupščini v odobrenje, predvideva 14 ministrstev in sicer za notranje stvari, za zunanje stvari, za pravosodje, prosveto, vojno in mornarico, promet, pošto in brzojav, javna dela, kmetijstvo in vode, trgovino in industrijo, narodno zdravje, šume in rude ter vere. Po omenjenem načrtu bi dobili tudi državne podtajnike, ki pa ne bodo smeli biti poslanci. Likvidirati se imajo ministrstva za varno reformo, za socialno politiko in za zenačenje zakonov. Po našem mnenju bomo imeli kljub temu še vedno preveč ministrstev. Reducirali bi lahko še kako ministrstvo ter njegove posle dodelili ostalim resortom.

+ **Spor za ljubljanski mandat** je končan. Zmagali so demokrati, kakor je bilo pričakovati, ker so se postavili na stališče, da je kljub vsem pisanim pogodbam še največ vreden stari pogovor: „Boljše je — „drži ga“, kakor „lovi ga“. Dasi pa so boj za ljubljanski mandat vodili na obeh straneh samo advokati, so vendar gospodje pozabili, da ne more biti v lastni zadevi nihče sodnik.

+ **Likvidacija pokrajinske vlade za Slovenijo** se izvaja po določenem načrtu. Laško, ki pride pod ljubljansko oblast, dobi okrajno glavarstvo. Tudi na Štajerskem se bo osnovalo novo okrajno glavarstvo in sicer v Šmarju pri Jelšah. Razdelitev Slovenije v dve oblasti se bo izvedla v najkrajšem času.

+ **Razdelitev države na oblasti.** Po sklepu ministrskega sveta se je začela izvajati likvidacija pokrajinske uprave v Zagrebu. Veliki župani so podrejeni sedaj naravnost notranjemu ministrstvu in morajo izvesti zakon o razdelitvi države na oblasti in zakon o samoupravnih oblastvih, nato pa morajo pripraviti vse za volitev oblastnih poslancev. Prenos poslov na velike župane bo končan sredi prihodnjega meseca, ter se bodo mogle takrat že razpisati oblastne volitve. Ker mora po zakonu od dne razpisa pa do volitev preteči najmanj mesec dni, se sme pričakova-

ti, da se bodo vršile volitve proti koncu meseca marca.

+ **Poslanec Pucelj** je stopil v zemljaradniški klub v zmislu sporazuma, ki ga je sklenila SKS z zemljaradniško stranko.

+ **Volitve v oblastne skupščine.** Listi poročajo, da namerava vlada razpisati volitve za oblastne skupščine v mesecu februarju. Ministrstvo za notranja dela že dela priprave za te volitve. Vlada hiti z izvedbo teh volitev, ker misli, da bodo te volitve znatno olajšale politično situacijo. Za vlado bi pomenjalo velik dobiček, ako bi se politična borba, ki se sedaj vodi skoro v celoti v Belgradu, dedekonzentrirala. Velik del strankarskih in političnih sporov, bi se reševal v oblastnih skupščinah. V zvezi s tem se bo vlada požurila z likvidacijo pokrajinskih uprav, v kolikor še ni izvršena, ker se morejo oblastne volitve vršiti samo tedaj, ko bo zaključena likvidacija pokr. uprav.

+ **Umetnost dobrega avtonomnega gospodarstva** kažejo na ljubljanskem magistratu gospodje iz SLS na ta način, da pač neprestano zvišujejo in množijo ljubljanskemu prebi-

valstvu davčna bremena, da pa do danes še niti trohice niso izpolnili onih mnogoštevilnih obljub svojega predvolilnega programa. Z ozirom na to, kar so vse obljubovali ljubljanskemu prebivalstvu, bi vsak človek pričakoval, da bodo skušali gospodariti in izvesti svoje načrte brez zviševanja davkov in da se bodo pokazali ravno v tem pogledu prave strokovnjake. To pa, kar delajo sedaj na magistratu, bi pa vsakdo drugi tudi znal. Samo določevanje in povečevanje davkov je zelo enostavna fin. operacija, toda za žepo Ljubljančanov kaj neprijetna. In pri žepu se neha vsaka ljubezen, kar naj si magistratni gospodje le zapomnijo. Končno še to! Ljubljana je avtonomno mesto in gospodje od SLS imajo v njenem občinskem zastopstvu dovolj prilike pokazati, kaj lahko store dobrega v avtonomni korporaciji. Vsega tega pa ni mnogo videti, kar je dokaz, da avtonomija sama na sebi še ni nobena rešitev upravnega vprašanja, temveč da je prvi predpogoj zanjo to, da mora biti človek, ki zastopa ljudske koristi, tudi sposoben za izvrševanje tega zastopstva.

Po svetu.

* **Zidanje delavskih hiš.** Češkoslovaški minister za javna dela Anton Srba piše v »Narodnih Listih« o ukrepih češkoslovaške vlade za zidanje državnih hiš. Ministrski svet je odobril njegov načrt ter ga je pooblastil, da stavi v prodajo loterijske listke v znesku 500 milijonov češkoslovaških kron. Ta akcija se naglo in močno razvija. Loterijski listi se prodajajo deloma proti takojšnjemu plačilu deloma na obroke. Posamezne socialne skupine ali občine lahko kupijo na ta način potrebna stanovanja. Uradniki ravnateljstva južne železnice v Pragi so kupili za 535.000 kron teh loterijskih listov, uradniki ministrstva za notranje zadeve za 437.000, uradniki finančnega ministrstva za 1.543.000 kron itd. Vsi uradniki so nakupili za 17.000.000 kron loterijskih listov. Na ta način se bodo mogle zidati nove hiše za državne uradnike v Pragi, Plznu, Pardubicah in v Znojmu.

* **Papežev dar gladujočim v Nemčiji.** Papež je daroval za gladujoče v Nemčiji 1.200.000 lir, dalje je poslal v Nemčijo 50.000 metrov platna in 50 hektolitrov olja za liturgične svrhe.

* **Aneksija Reke.** Kakor poročajo italijanski listi, bo italijanska vlada takoj proglasila aneksijo Reke, ko bo podpisan sporazum z Italijo.

* **Italijanski parlament** se nahaja pred razpustom ter bodo v Italiji imeli kmalu nove volitve.

* **Preganjanje slovenskih društev v Italiji.** Podprefektura v Idriji je razpustila slovenska prosvetna društva v Cerknem, na Straži, v Planini, na Bukovem, v Spodnji Idriji in v mestu Idriji, podprefekt Micoletti v Gorici pa je razpustil prosvetna društva v Vipavi, v Budanjah, na Slapu, v Vrhpolju, Gočah, v St. Vidu, v Sv. Križu-Cesta, v

Selu, v Podragi in v Gabrenjah. To le godi v času, ko se sklepa sporazum med našo državo in Italijo.

* **Trgovina s Trstom.** Na seji tržaške trgovske zbornice je svetnik Oskar Cosulich ugotovil, da zavzema Jugoslavija v trgovini s Trstom prvo mesto. L. 1923. je Jugoslavija uvozila oziroma izvozila iz Trsta 4.300.000 q proti 2.700.000 q v letu 1922. in l. 1921.

* **Lenin umri.** Dne 21. t. m. je umrl prvi predsednik sovjetske Rusije Lenin, čegar pravo ime je Vladimir Iljič Uljanov. Bolehal je že dalje časa in so že lani poročali listi o njegovi bolezni. Lenin je bil rojen 10. aprila 1870 v Simbirsku ter je iz plemiške rodbine.

* **Manifest sovjetske vlade.** Povodom Lenineve smrti je ruska vlada izdala manifest, ki pravi med drugim, da je smrt Lenina najhujši udarec, ki je zadel delavske sloje sovjetske unije, odkar so si delavci in kmetje izvojevali oblast. Pretresla bo delavce in kmete ne le v ruski republiki, ampak tudi v vseh državah sveta. Najširše delavske mase sveta bodo žalovale za svojim najmočnejšim voditeljem, ki ga ni več med nami. Njegovo delo pa ostane neporušeno. Sovjetska vlada, izvršujoč voljo delavskih mas, bo nadaljevala delo Vladimirja Iljiča ter neustrašeno korakala naprej po isti poti dalje ter varovala pridobitve politične revolucije. Komunistična internacionala pa je izdala na komuniste vsega sveta kratek manifest, ki med drugim pravi, da je po smrti Karla Marxa smrt Vladimirja Iljiča-Uljanova-Ljenina največji udarec za delavski proletarijat vsega sveta. Komunistična internacionala hoče nadaljevati započeto Ljeninovo delo.

Poravnajte naročnino!

skrbni. Nazadnje je tudi zapel neko poljsko narodno pesem, spočetka bolj boječe, nazadnje pa z glasom, ki je trepetal nekakšne skrivne žalosti.

„Živio, živio!“ je zaklicalo in ploskalo vse omizje. Lizika pa je rekla vsa ganjena: „Oh, narodne pesmi pa so res zmeraj lepe!“

Ko je torej dosegla zabava svoj višek, se je družba pričela pripravljati za odhod. Krojača so z vso spoštljivostjo spravili zopet na voz in odpeljali nazaj v Zlati potok. Prej je seveda moral še obljubiti gostitelju in njegovi hčerki, da ne bo odpotoval brez slovesa. V gostilni pri tehtnici so gospodje pili še kozarec punča, Strapinski pa je postal utrujen in je zahteval, naj se mu pokaže njegova soba. Gostilničar sam ga je odvedel v določene mu prostore, ki so bili najstijajnejši, kar pa je Strapinski komaj opazil, dasi je bil navajen spati le v bornih popotnih prenočiščih. Obstal je sredi lepe preproge ko je gostilničar nenadoma odkril, da nima gost nobene prtljage, in se udaril po čelu. Brzo je odhitel ven, pozvonil, poklical natakarja in hlap-

ce govoril z njimi, nato pa se vrnil in se pričel opravičevati: „Res je, gospod grof, pozabili so odložiti vašo prtljago z voza! Tudi najpotrebnejše manjka!“

„Ali tudi mali zavojček, ki je ležal v vozu?“ je vprašal Strapinski boječe, ko se je spomnil svoje culice, ki jo je pustil na sedežu in v kateri je imel dva žepna robca, glavnik, krtačo, kos mila in nekaj mazila za brke.

„Tudi tega ni, nič ni ostalo tu,“ je dejal gostilničar prestrašen, ker je menil, da je moral biti v onem zavojčku kaj posebno važnega. „Tako se mora poslati za kočijažem sel,“ je vzkliknil ves razvnet, „to bom že jaz oskrbel!“

Toda gospod grof ga je ravno tako prestrašen prišel za roke in mu odgovoril ves razburjen: „Pustite, pustite, to se ne sme zgoditi! Za nekaj časa mora biti manj izginiti vsaka sled,“ je pristavil zraven, sam presenečen nad to iznajdbo.

Gostilničar je odšel začuden k gospodom, ki so še pili punč, povedal jim, kaj se je pripetilo, in pristavil, da je grof brez dvoma žrtev političnih

preganjanj ali pa rodbinskega spora, zakaj v onih časih je bilo mnogo Poljakov radi revolucionarnih dejanj izgnanih iz domovine ter so jih tudi v tujini zasledovali in nadzirali policijski agenti.

Strapinski je po razburjenem dnevu dobro spal in ko se je zbudil pozno zjutraj, je zagledal poleg postelje na stolu namrej nedeljsko spalno suktnjo gostilničarja pri tehtnici, zraven na mizico z vsakovrstnimi toaletnimi pripravami. Pred sobo pa je čakalo nanj večje število služabnikov, da bi mu izročili košare in kovčke, napolnjene s finim perilom, z oblekami, s smodkami, s knjigami, škornji, čevlji, ostrogami, jezdnimi biči, kožuhi, kučmami, klobuki, nogavicami, pipami, celo gosli so bile zraven. Vse to so mu poslali njegovi včerajšnji prijatelji s prijazno prošnjo, naj se blagovoli poslužiti poslanih stvari. Ker so imeli v dopoldanskih urah posla v svojih trgovinah, so napovedali svoje obiske za čas po obedu.

Ti ljudje nikakor niso bili smešni ali pa domišljavi, temveč previdni

trgovci, bolj zviti kakor pa zabiti, toda ker je bilo njihovo dobro oskrbljeno mesto majhno in ker jim je bilo včasih v njem dolgočasno, so bili vedno željni kake izpremembe, domodka ali pripetljaja, kateremu so se v danem slučaju posvetili z vso dušo. Stirivprežni voz, prihod tujea, njegov obed in izpovedbe kočijaža so bile tako enostavne in naravne stvari, da so jih Zlatipotočani, ki niso imeli navadno nobenih pred-sodkov, spravljali v zvezo z važnimi dogodki, na katere so gradili svoje upe, kakor na skalo.

Ko je Strapinski zagledal skladišče blaga, ki se je pred njim razprostiralo, je bilo drvo, da je posegel v svoj žep, da bi tako zvedel, ali sanja ali bedi. Toda ne, njegov naprstnik je zaupljivo čepel med priigranim denarjem in se drgnil prijateljsko s tolarji. In tako se je vdal njegov lastnik v usodo ter odšel iz svojih sob na cesto, da bi si ogledal mesto, v katerem se mu je tako dobro godilo. Spodaj na kuhinjskih vratih je stala kuharica, ki je globoko počepnila pred njim in gledala

Domače vesti.

— Vse p. n. naročnike prosimo, naj nemudoma poravnajo naročnino!

— **Občinske volitve v Oselci.** Pri občinskih volitvah v Oselci v Poljanski dolini so demokrati in pristaši SLS postavili skupno kandidatno listo pod imenom gospodarske stranke ter so dobili oboji no 7 odbornikov, SKS pa je dobila 11 odbornikov.

— **Imenovanje v oblastni upravi.** Dosedanji načelnik kmetijskega oddelka pri pokrajinski upravi I. Sanein je imenovan za oblastnega poljedeljskega referenta in vlad. svetnik Pavlin za oblastnega veterinarskega referenta za oblast v Ljubljani. Inšpektor Zidanšek je imenovan za oblastnega poljedeljskega referenta in bivši narodni poslanec Janko Rajer za veterinarskega referenta za oblast v Mariboru.

— **Umrli je dne 14. t. m. v Bosenski Gradski g. Fran Dular,** vpokojeni naveterinar in posestnik. Pokojnik se je rodil l. 1860. v Podborštu, občina Mirna peč na Dolenjskem. Služboval je nekaj let v Beljaku, potem pa v Bosni. Bil je odličen strokovnjak v živinozdravilstvu in živinoreji. Splošno priznane in priljubljene so njegove knjige, ki jih je izdala Družba sv. Mohorja, n. pr. Domači živinozdravnik. Umna živinoreja in Gospodarski nauki. Zaslužnemu možu časten spomin!

— **Redukcija učiteljstva v Sloveniji.** V ministrstvu prosvete je podpisan ukaz, s katerim se v Sloveniji reducirajo vsi kateheti, vse učiteljice ročnih del in vsi pomožni učitelji in pomožne učiteljice. Ali bo ta ukaz tudi izveden?

— **Pobijanje draginje.** Finančni minister Stojadinović namerava v spo-

razumu z ministrom za socialno politiko Pelešem predložiti vladi predlog o ostrih upravnih ukrepih proti draginji, in sicer vsled tega, ker se je kurz dinarja zboljšal in stabiliziral, dočim cene na trgu niso padle, marveč še celo vsak dan rastejo.

— **Obsodba morilec Paskijeviča.** V ponedeljek je bila v Zagrebu izrečena obsodba proti mlademu roparskemu morilecu Hrvoju Paskijeviču. Obsojen je bil na deset let zapora, najvišjo kazen za mladostne zločince. Obsodba pravi, da je Hrvoje Paskijevič, 18 let star, dijak VI. gimn. razreda, dne 7. maja 1923 usmrtil Andreja Jeličiča in Slavka Kanajeta, prvega z enim, drugega z dvema streloma iz samokresa, in si je prisvojil najmanj 75.000 Din. Obsoja se na 10 let zapora ter na plačilo stroškov procesa ter takse za obsodbo v znesku 300 Din. Nadalje plača očetu Francu Jeličiču kot odškodnino 25.000 Din, stroške za potovanje 1500, stroške pogreba 1500 in stroške zastopnika 11.000 Din, skupno 39.000 Din. Ženi pokojnega Kanajeta plača 25.000 Din, za stroške pogreba 3000 Din.

— **Državna razredna loterija** je imela v drugi polovici lanskega leta 2.980.000 dinarjev čistega dobička. Vsota se bo porabila v prvi vrsti za pospeševanje poljedelstva, živinoreje, kmetijskega zadrugištva ter domače trgovine in industrije. Dajala pa se bodo iz tega fonda manjša posojila tudi siromašnim obrtnikom in poljedelcem.

— **Čevlje kupujte od domačih tovarov** tvrdke Peter Kozina z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na debelo in drobno Ljubljana Breo št. 20, ter Aleksandrova cesta št. 1.

Nove določbe za izseljence v Ameriko.

Po poročilih ameriških listov je predložil posl. Johnson v washingtonskem senatu zakonski načrt, po katerem bi se naseljevanje v Ameriko še bolj omejilo. Najvažnejša določba tega predloga je način določevanja izseljeniške kvote. Po določbi sedanjega še do 30. junija t. l. veljavnega zakona znaša kvota naseljencev v Ameriki 3% od števila inozemcev, ki so se po ljudskem štetju l. 1910 naselili v Ameriki. Johnsonov predlog pa zahteva kot podlago za določevanje kvote mnogo bolj neugodno število ljudskega štetja iz l. 1890 ter zmanjšuje dovoljeno število na 2%.

Na podlagi številčnega ljudskega štetja iz l. 1890 je znašalo navedeno leto število izseljencev iz sedanjih jugoslovanskih pokrajin 42 tisoč 550 ter bi 2% letna kvota znašala samo 2102 oseb namesto dosedanjih 6426, tako da bi se mesečno iz Jugoslavije ne moglo izseliti v Ameriko več kot 175 oseb.

Verjetno je, da bo ameriški senat sprejel Johnsonov predlog in da

bo stopil v veljavo že s 1. junijem t. l.

Izseljeniški komisariat v Zagrebu opozarja tudi na to, da zavrnejo ameriške oblasti vsakega izseljenca, ki je bil pred odpotovanjem v Ameriko najet za gotovo delo, češ da je to v nasprotju z izseljeniški predpisi.

Ameriški emigracijski zakoni prepovedujejo že od l. 1885 useljevanje takozvanih kontraktualnih delavcev, t. j. takih delavcev, ki so že v stari domovini sklenili pogodbo za določeno delo v Ameriki. Vzrok, da so Amerikanci uvedli ta zakon, je bil ta, da so ameriški delodajalci potom svojih agentov najemali delavce še pred izselitvijo in da so jih šele pozneje prepeljali v Ameriko. Delodajalec se je obvezal prevzeti potne stroške izseljenca, radi česar mu je moral potem delavec delati gotov čas za izredno nizko plačo, da je tako odslužil potnico. To postopanje delodajalcev je povzročilo nevarno krizo na ameriškem delovnem trgu, ker so delo-

dajalci tlačili s pomočjo takih izseljencev tudi mezde domačih delavcev k tlom.

Da bi se izkoriščanje izseljencev zatrl, je ameriški senat sprejel zakon o kontraktualnih delavcih (contract labor law), ki smatra kot kontraktualne ali pogodbene delavce vse one tujce, ki pridejo v Ameriko na podlagi resnične ali neresnične ponudbe ali obljube dela, kakor tudi one, ki so prišli v Ameriko na podlagi delovnih pogodb ali informacij, danih v inozemstvu.

Ta zakon prepoveduje vsako delovno ponudbo, če ima njeno sprejetje za posledico pogodbene obveznosti, prepoveduje celo vsako obljubo, da bo izseljenec dobil v Ameriki delo. Ameriške oblasti imajo tudi nalog, zabraniti vstop na ameriško ozemlje tudi takim osebam, ki so jim njihovi prijatelji obljubili, da jim bo njihov predstoj-

nik, gospodar oz. delodajalec preiskrbel službo.

Zakon je zelo strog, ker prepoveduje naselitev vsem, ki so našli pred odpotovanjem kako službo.

Navedeni zakon pa pozna seveda celo vrsto izjem. Tako dovoljuje naselitev tudi gotovim slojem, ako tudi imajo že sklenjeno delovno pogodbo, kakor n. pr. gledališkimi igralcem, umetnikom, pevcem, bolniškim strežajem, duhovnikom, vseučiliškim profesorjem, diplomiranim zdravnikom, služabnikom in osebam, ki pridejo v Ameriko, da se udeležijo kake od kongresa odobrene razstave.

Med izjeme spadajo tudi gotove kategorije strokovnih delavcev, ako jih v Ameriki primanjkuje in ako so dobili za naselitev posebno dovoljenje od sekretarijata Unije (Secretary of Labor).

Dopis iz Amerike.

Objavljamo nastopni dopis, da se čuje glas tudi od nasprotne strani:

Tukaj živimo — kakor je celemu svetu znano in celemu svetu v zasmeh — v deželi popolne prohibicije. Vsaka alkoholna pijača je strogo zabranjena. Prohibicionisti in abstinenti so si zlate gradove obetali in slavili prohibicijo, kot največjo dobrotnico človeštva in najtrdnjšo podlago vsake morale in dostojnosti.

Hudega popra je podal te vrste ljudem znani kriminalogist Josip J. Ayd, ki je priobčil v enem najuglednejših ameriških listov v »Baltimore Sun« jako zanimive statistične podatke glede prohibicije in ta mož trdi in dokazuje, da je prohibicija Ameriki v socialno in gospodarsko škodo. Odkar je prohibicija splošna, zločinov nikakor ni manj, marveč mnogo več. Napredo-

vali smo — čujte v zločinu »white slavery« trgovina s človeškim mesom za 32%, tatvina avtomobilov za 16%, goljufije na pošti za 36%, bančne goljufije za 236%.

Prepovedana so bila že poprej vsa narkotična sredstva, kupčija s temi se je pomnožila za 236%.

Ječe so prenapolnjene in sodnijskih obravnjav je mnogo več kot poprej, istotako je zrastle število samomorov. V državah, v katerih se strogo spolnuje Volsteadova postava prohibicije, so se zlasti pomnožili zločini, tako n. pr. v državi Minnesota. V tej državi so narastli zločini zoper življenje, odkar je vpeljana prohibicija za 80%, zločini na otrocih za 60%, seksualni zločini za 100%; število nezakonskih otrok je narastlo za 48%. In to naj bi bila ona milenijska doba, o kateri so sanjali in še sanjarijo abstinenti in prohibicionisti.

Gospodarstvo.

g **Veterinarske odredbe za izvoz živine.** Ker so se s strani sosednih držav, v katere se izvažata naša živina, množile pritožbe, da so ugotovljeni slučajni okuženja, ki se prenaša v nečistih vagonih, je izdalo prometno ministrstvo strogo naredbo, da se morajo vagoni, v katere se vtovarja živina za izvoz predhodno razkužiti in očistiti.

g **Uvoz vinske trte v našo državo.** Generalna direkcija carin je izdala te dni stroge naredbe carinarnicam, da uvoz vinske trte v našo državo oproščajo vseh državnih in občinskih dajatev. Odobrenje za svoboden uvoz vinske trte daje samo ministrstvo za poljedelstvo in vode, in to takrat, kadar domači razsodniki ne krijejo vse potrebe. Uvoz vinske trte, ki ne uspeva v naših krajih, ni dovoljen.

g **Produkcija alkohola v naši državi.** Razen Črne gore in Dalmacije se

proizvaja alkohol v vseh pokrajinah Jugoslavije. Ta industrija je pri nas precej razvita in šteje okrog 7 velikih in okrog 70 manjših obratov. Največ se pri nas prideluje alkohol iz krompirja, turščice in sladkorne pese. Produkcija največjih industrijskih tvornic znaša letno 120.000 hektolitrov in skupna produkcija manjših tvornic letno 150.000 hl. Največ tvornic alkohola je v Hrvatski. Od produciranega alkohola se precejšnje količine izvažajo v inozemstvo.

g **Pridelek maka v Jugoslaviji** je znašal po podatkih ministrstva za poljedelstvo in vode v prejšnjem letu 1 milijon 500.000 kg.

g **Jesenska setev v naši državi.** Po dosedanjih podatkih so izgledi za našo jesensko setev zelo zadovoljivi. V Srbiji je posejana 75 odst. večja površina, kakor lansko leto, v Hrvatski

z novo dobrohotnostjo za njim, v veži in hišnih vratih pa so stali ostali hišni posli, vsi s čepicami v rokah. Strapinski je šel mimo dostojanstveno in modro, spodobno pritiskajoč plašč k sebi. Usoda ga je z vsako minuto napravljala večjega.

S čisto drugim pogledom si je ogledoval mesto kakor pa takrat, kadar je iskal dela. Mesto so tvorile večinoma lepe, trdnostidane hiše, ki so bile vse opremljene s kamnitimi in slikanimi grbi in imeni. V teh imenih so se jasno spoznali stoletni običaji. Srednji vek se je zrcalil v najstarejših hišah ali pa v novih stavbah, ki so stopile na njihovo mesto, a obdržala stara imena iz starih bojnih časov. Reklo se je: Pri krivi sablji, Pri čeladi, Pri loku, Pri modrem grbu, Pri vitezu, Pri kresilnem kamnu, Pri Turkih, Pri zlatem vrču, Pod lipo, Pri povodnjem možu, Pri rajski deklici, Pri zlatorogu, Pod stolpom, Pri sodčku itd. Novejši čas in človekoljubje sta se jasno brala v moralnih pojmih, ki so se svetili v lenih zlatih črkah nad vratmi, kakor: Pri edinosti, Pri poštenu meri,

Pri neodvisni sreči, Pri čednosti št. 1, Pri čednosti št. 2, Pri upanju, Pri veselju, Pri pravi poštenosti itd. Na novejših hišah pa se je oznanjala poezija tovarnarjev, bankirjev, odpremnikov ter njihovih naslednikov, ki so imeli svojemu stanu primerna imena.

Na vsakem cestnem vogalu je stal star stolp z uro, pisano streho in pozlačeno vetrnico. Te stolpe so skrbno vzdrževali, zakaj bili so svedoki preteklosti. Glavni kras mesta je obstojal v starem obzidju, ki so ga vseeno ohranili, dasi ni imelo nobenega pomena več. Obraščeno je bilo z gostim starim bršljanom, vsled česar je objemalo mestece z vedno zelenim vencem.

Vinko Vilfan:

Prosjak Peter.

Dan za dnem, ko sem odhajal zjutraj v mesto, sem ga videl stati na vogalu trga, navadil sem se nanj, in ko bi se zgodilo, da ga neko jutro ne bi bilo več tam, bi mi bilo težko, in žalostno bi postalo moje srce. Že od daleč me je pozdravljalo, veselo so me zrle njegove male, modre oči, in topló, domače je zvenel njegov tenki, malone ženski glas. Pripovedoval mi je novosti in dogodke prejšnjega dne in tistega jutra, vprašal me je po zdravju in razpoloženju, in potem mi je pravil veselo in žalostno doživljaje iz svojega življenja. Vedno je bil vesel in zadovoljen, in še nikoli, odkar sem ga poznal, nisem opazil, da bi ga težilo kako gorje ali nesreča.

„Kako kaj živite, Peter?“ sem ga vprašal, „kdo vam kuha in pere?“

Pogledal me je živeje, nekako samozavestneje in se posmejalo:

„Sam, čisto sam. Poglejte, gospod! Zjutraj pridejo kmečka dekleta z vozički na trg, vsake vrste pripe-

ljejo s seboj, jaz jih pa tukaj-le počakam. Lepo jih pozdravim in jim želim dobro jutro, povem jim kako veselo in jim malo ponagam, rade me imajo in mi dajo ena tega druga onega, pa imam za kosilo in večerjo. Drv si nabere v hribu nad mojo bajto, pa je.“ Sklonil se je in pokazal z desnico na pol polno torbo poleg sebe. Preveč enostavno in skromno se mi je zdelo njegovo življenje, da ne bi pokazal začudenja s svojim obrazom. Opazil je to in dejal:

„Čudno se vam zdi tako življenje, kaj ne? In kaj se vam ne bi. Tudi jaz sem bil navajen nekoč drugačnega, mlad sem bil in vesel, preveč mlad in preveč vesel, pa tudi prelahkomišeln in preneumen. Da sem takrat imel to pamet, ki jo imam danes, pa ne bi stal na svoja stara leta tukaj-le in prosil dobrih ljudi vbogajme.“

Pomel si je roke in se prestopil dvakrat semintja, potem pa mi je pravil, da je bil sin sicer revnih staršev, ki so ga pa vendar dali študirat, kako ga je sredi učenja potegnili svet nase, prehodil je dobi sveta in marsikaj pretrpel in poizkusil. Ko ga je pa

25 odst., v Bosni 20 odst., v Bački in Črni gori 10 odst., v Sloveniji in Dalmaciji pa je ostala posejana površina ista. Dosedaj je bilo povsod dovolj vlage za napredovanje setve.

g Pridelek tobaka. Po uradnih podatkih se v Jugoslaviji s sajenjem tobaka bavi približno 100.000 rodbin. Lansko leto je bilo s tobakom zasajenih 19.560 ha tobaka ter je plačala zanj 6600 milijonov dinarjev. Plačevalo se je lani po 4 Din za kg najslabšega in 90 Din za kg najboljšega tobaka. V zadnjem času je monopolska uprava prodala Češkoslovaški 200.000 kg za vsoto 17 milijonov dinarjev.

g Carinski dohodki v letu 1923. so znašali 1.698.554.309 Din napram vsoti 1.143.434.878 Din v letu 1922.

g Zvišanje železniške ležarine. Generalna direkcija državnih železnic je sklenila povišati od 1. februarja pristojbine za ležarino v kolodvorskih skladiščih, in sicer v Bosanskem Brodu, Sarajevu in Gružu od 40 na 50 Din, v ostalih postajah od 20 na 30 Din, na otvoreni progi pa od 10 na 15 Din za kvadratni meter.

g Kmetijske zadruge na Češkoslovaškem. Glavni odbor zveze češkoslovaških kmetijskih združenj je imel dne 29. decembra 1923. sejo v Pragi. Ugotovljeno je bilo, da je znašalo število poljedelskih združenj v 1.1923. 2376 napram 2297 v 1. 1922. Število poljedelskih hranilnic se je povečalo za 14, tako da jih je sedaj v zvezi 1673. Zdrug z električnim obratom je 53, združenj za izdelovanje alkohola 12 in mlekarjskih združenj 6.

g Gospodarska obnova Rusije. Na konferenci zastopnikov komisarijata za zunanjo trgovino v Moskvi je Krasin imel daljši govor. Med drugim je rekel: Izvoz v letu 1922-23 je znašal 210.608.000 zlatih rubljev, t. j. dvakrat toliko kolikor prejšnje leto. V prihodnjem poslovnem letu se bo izvoz povišal na 500 milijonov zlatih rubljev. Samo izvoz žita bo donesl 220 milijonov. Inozemski krediti se vedno večajo; sklenili smo že 3 pogodbe z rusko-angleško družbo, 2 s francoskimi družbami in več drugih z avstrijskimi in inozemskimi, ki so plačale že precejšnje vsote za žito, ki se še nahaja v ruskih pristaniščih. Razprodaja lesa, nafte, lanu in kož napreduje. Nakup v inozemstvu se manjša z ozirom na količino in večja z ozirom na kakovost. Naš glavni namen je sedaj, da privabimo kolikor mogoče veliko tujega kapitala v Rusijo, da povečamo izvoz, da odstranimo posredovalce in da pospešujemo ustanavljanje mešanih družb. Brez pomoči inozemskega kapitala bi ne mogli nikdar priti do gospodarske obnovitve tako obširne države. Bliža se čas, ko nam bodo inozemske države dovolile posojilo, ki ga mi sicer zelo potrebujemo, a tudi te države bodo imele veliko korist od tega.

g Rusko-nemški gospodarski odnosi. Iz Moskve poročajo, da je sovjetski komisar za zunanjo trgovino sklenil, da se Rusija ne bo udeležila mednarodnega sejma v Lyonu. Ruski trgovinski zastopnik v Nemčiji Sto-

moniakov se je vrnil v Moskvo ter je izjavil, da trgovina med Rusijo in Nemčijo, ki je dosegla v oktobru svoj višek, spet pojema radi nemške gospodarske krize. Trgovina med Rusijo in Nemčijo po posredovanju ruskega trgovinskega zastopnika v Berlinu je dosegla v tekočem poslovnem letu 160 milijonov zlatih rubljev; izmed teh pomeni $\frac{1}{3}$ uvoz in $\frac{2}{3}$ izvoz. Stomoniakov je mnenja, da bo Nemčija vedno igrala veliko ulogo v gospodarskem življenju Rusije, naj si bo njena politična bodočnost taka ali taka. Vrednost proizvodnje tovarov, ki se nahajajo v rokah državnih organizacij sovjetske Rusije, znaša v gospodarskem letu 1922-23 1.200.000 zlatih rubljev, ki se razdelijo tako-le: premog 188.838, železna industrija 214.472, tekstilna industrija 322.795, kemična industrija 87.814, steklarne 14.407, usnjarske 56.038, sladkorna industrija 19.211, ostala industrija 220.886 rubljev.

g Denarni promet z Avstrijo. Med Avstrijo in kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev je obnovljen promet z vrednostnimi pismi. Najvišji znesek za vrednostna pisma iz Avstrije v Jugoslavijo je 1000 zlatih frankov, obratno pa 5000 dinarjev.

g Pranje barvane volnene obleke. Skuhaj na 5-6 l vode 1 kg belega fižola, ki ga pa ne smeš osoliti. Ko je fižol kuhan, ga ocedi in vodo pusti skoraj ohladiti. V fižolovki potem namoči in operi obleko. Fižolova voda namreč vzame iz obleke vse madeže. Rdeče barvane stvari se dobro opero v krompirjevi vodi. Nastrgaj surovega, olupljenega krompirja na strgalniku ter nalij na to mrzle vode, ki jo precedi čez nekaj časa skozi robec. V tej vodi, ki se ne sme segreti operi blago ter ga dobro preplakni. Pri splakovanju je dobro, da se vodi primeša nekoliko kisa. Obleko ne ovijaj, toda le nalahko iztisni ter jo obesi v senco na prepih, da se hitro posuši. Ako je blago pri pranju postalo cunjasto, prideni, za svetle tkanine zadnji vodi nekoliko z belim voskom kuhanega škroba, za temne pa nekoliko precejšenega gumijskega, ki je bil par dni namočen. Črno in temnorjavo obleko se lahko pomoči v pivo, vsled česar postane dovolj trda. Belo volneno perilo pa operi v milnici na 8 l vode 62 gramov mila. To milnico nalij v dve posodi. Prvi polovici primešaj tri žlice boraksa in peri jako vroče. Potem po še v drugi milnici brez boraksa. Perilo obesi v senco, da se ne skrči. Sukneno obleko dobro očistiš v tobakovni vodi ali v mehki vodi s salmijakovim cvetom (2 dkg na 4 l vode). Sukno deni na desko in ga krtači s krtačo, katero pomakaš v vodo. Mencati in očemati se sukna ne sme. Obesi v senco.

g Piškoti. Tričetrt čaše masti, dve čaši sladkorja, dve jajci, četrt čaše mleka, žlice vanilije ali limonovih lupinic, štiri čaše moke, 3 žličke pecilnega praška, ščepr zribanega oreška. Malo moke po deski potresi, ko valjaš, drugo pa pomešaj s pecilnim praškom. Utepi jajca, primešaj mast in sladkor. Dodaj dišave in iz vsega naredi testo. Razvaljaj $\frac{1}{2}$ cm na debelo in izrezi zvezdice

Ločila sva se in dolgo me ni bilo potem v mestu. Niti posloviti se nisem mogel od njega. Pozabil ga pa nisem, v brezsnenih nočeh sem mislil nanj in njegovo samoto.

Ko sem se čez mesec zopet vrnil in šel prvo jutro mimo trga, ni bilo Petra več tam. Zabolelo me je in težka slutnja se mi je porodila v duši. Stopil sem do bližnje branjevke, in ta mi je povedala, da ga je pred kakim mesecem zadel mrtvoud in so ga odpeljali v hiralnico. Ko sem povprašal tam, so mi povedali, da so ga predvčerajšnjim pokopali.

„Jaz mislim, o siromak Peter, da ti je bilo lahko slovo iz te solzne doline.“

Naročajte in razširjajte „Ljudski tednik“!

ali kolačke, pritisni na vsako pol ureha ali cibelo. Peči v vroči peči približno 12 minut. Iz tega testa dobiš precej veliko skledo piškotov, ki so izvanredno okusni.

g Narodna banka. Prvo poročilo, ki ga je izdala letos naša državna Narodna banka, je v glavnem zadovoljivo.

Raznoterosti.

r Maščevanje radi bogoskrunstva. V Avezzanu v Italiji je bil v tamošnji cerkvi izvršen pred tedni vlom ter je bilo pokradenih več dragocenosti. Vlomilec je bil neki Francesco Tomei, ki je dne 29. decembra ponoči odprl relikvije nekaterih mučnikov iz 1600., ki so se hranile v tamkajšnji cerkvi. Ko je naslednjega dne prišel cerkvenik v cerkev, je opazil, da so šipe relikvij razbite in kosti mučnikov raztresene po tleh. Prebivalstvo je vest o tem zločinu silno razdražila in sklenilo je, da poišče samo zločinca in da se maščuje. Kmalu je bilo doganó, da je to neki Francesco Tomei, ki je bil komaj izpuščen iz ječe. Karabinerjem se je posrečilo aretirati zločinca. Razjarjena množica je hotela iztrgati zločinca karabinerjem, a tem se je s pomočjo državne milice posrečilo pripeljati do vojašnice, kamor so ga zaprli. V cerkvi je tamošnji župnik miril razjareno množico, naj vendar prepusti sodbo in izvršitev kazni oblastvom; toda župnikove besede so bile zaman. Kakih 7000 ljudi je navalilo na vojašnico, kjer je bil zaprt Tomei; vsak odpor karabinerjev je bil zaman. Množica je vdrla v vojašnico, zgrabilo zločinca, ga prenesla na trg ter tam do krvi pretepla. Toda razjarjena množica se še ni zadovoljila s tem; obesila je zločinca na kol, ga polila z bencinom ter sežgala živega. Ko je bila obsodba izvršena, se je množica mirno razšla. Vlada je radi tega dogodka uvedla obširno preiskavo ter poslala v Avezzano posebno komisijo, da izsledi krivce.

r 75 letnica Gabelsbergerjeve smrti. 3. t. m. je poteklo 75 let, odkar je umrl izumitelj stenografije Ksaver Gabelsberger. Gabelsberger je začel svoje nauke v benediktinskem samostanu Ottobeuren na Bavarskem. Po sekularizaciji je moral zaradi pomanjkanja sredstev študije opustiti ter si služiti kruh s svojo lepo pisavo. Kasneje je postal tajni kancelist v bavarskem notranjem ministrstvu, kjer se mu je porodila ideja za sestavo skrajšane pisave. Prva njegova velika učna knjiga za stenografijo je izšla l. 1834.

r Hiša s 35 nadstropji. V New Yorku se zida baže hiša, ki bo največja na svetu. Imela bo 35 nadstropij. Stavbni prostor bo znašal 250.000 kvadratnih čevljev. Stroški bodo znašali 18-20 milijonov dolarjev.

r Nevarno čtivo. Župnik iz Polkarpšela na Nemškem je svojim župljanom prav iskreno naročil, naj mu izročijo vse knjige, ki glave zmedejo in pohujšajo, da jih bo uničil. Dan pozneje je častitljivi župnik res dobil par ducatov knjig — toda glej čudo — bile so nove davčne knjige.

r Kralj železnic. Nekoč se je peljal »kralj« ameriških železnic William C. Vanderbilt po lastni železnici v Buffalo. Ko je prišel med vožnjo v vagon konduktar, je šel mimo njega, brez da bi zahteval vozni listek, ker ga je brčkone poznal. Vanderbilt se je vsled tega razjezil in se zadril nad njim: »Zakaj ne zahtevate listka tudi od mene. Vaša dolžnost je to, in za morebitno škodo morate odgovarjati vendar vi.« Konduktar je mirno poslušal, potem pa zahteval vozni listek. Vanderbilt je segel z roko v žep, ali listka ni nikjer. »Hitreje, gospod!« je dejal konduktar, »nimam preveč časa.« Vanderbilt je zastoj iskal, listka ni bilo, pa ga ni bilo. Naposled mu reče konduktar: »Tako se ne vozimo, moj dragi gospod! Prosim, da mi plačate dvojno voznino.« »Kralju železnic«, ki se je vjel v lastno mrežo, ni preostajalo drugo, kakor da plača globo.

r Iz Napoleonovega življenja. Nek italijanski finančni uradnik je izročil Napoleonu Velikemu osebno neko prošnjo. Napoleon ga je vprašal, kako se piše: »Rubbia, Veličanstvo,« odgovori uradnik. — »Kaj ne, Vaše ime pride od italijanske besede »rubare« (krasti)?« — »Veličanstvo, jaz se pišem z dvema b!« — »To se pravi,« reče Napoleon, »še bolj krasti.« — Napoleon je ustanovil zavod za vzgojo osi-

vo. Cirkulacija novčanice se je sicer od 1. do 8. pomnožila za 70.647.410 Din na 5.860.880.033 Din, toda zato se je tudi bančna metalna podlaga ojačila za 21.322.433.31 Din na 460.141.696.30 iDn.

g Vrednost denarja dne 23. jan.: V Curihu velja 100 dinarjev 6.65 švic. frankov, na zagrebški borzi 1 dolar 86-87 dinarjev.

rotelih hčera oficirjev. Nekega dne si ogleda ta zavod in vidi, da se deklice vzgajajo na starokopiten način. Jezen vsled tega, očita to voditeljici, ki pa točno odgovori: »Veličanstvo, deklice nimajo mater.« Napoleona je sicer presenetil ta točni odgovor, toda ukazal je tudi točno: »Gospa, Vaša dolžnost je, da preskrbite deklicam matere!« — Napoleon Veliki je imenoval nekoč v prisotnosti svoje soproge njenega očeta, avstrijskega cesarja, »ganache« (tepec). Prvotno pomeni ta beseda konjsko čeljust. Cesarica ni vedela, kaj pomeni ta beseda in je prisotnega ministra vprašala za pomen. Minister je bil v precejšnji zadregi, toda izmotal se je in dejal, da pomeni beseda »ganache« človeka, ki je zelo duhovit in izboren govornik. Cesarica, opazeč ministrove zadrege, je pozneje poizvedela drugod, kaj pomeni beseda »ganache«. Ko se je dotični minister odlikoval nekoč z duhovitim in izbornim govorom, mu je cesarica z mirnim obrazom čestitala z besedami: »Gospodine minister, Vi ste največji »ganache« sedanosti.« Kako je bilo ministru pri sruču po teh besedah, si lahko mislimo.

r Stroški vojne. V zadnji svetovni vojni je po statističnih podatkih padlo 10.004.771 mož. Tej številki je treba dodati še polovico od 5.893.600 vojakov, ki so bili označeni za pogrešane in o katerih ni bilo do konca 1.1919. nikake vesti. Tako pridemo do številke 12 milijonov 996.571 padlih na vojnem polju. Tem je treba še dodati 6 milijonov ljudi, ki so umrli za »špansko« v letu 1918. Poleg tega so Turki pomorili 4 milijone Armencev, Judov, Sircev in Grkov. Dalje moramo prišteti še milijone moških, žensk in otrok, ki so pomrli na Balkanu, v Avstriji, Nemčiji in Rusiji. Ako upoštevamo vse te žrtve, pridemo do števila 30 mil. ljudi, ki jih je zahtevala zadnja vojna. Žalibog odpade izmed teh 30 milijonov največ na slovanske narode; samo Rusov je padlo nad 4 milijone, Srbov 775.000. Za Rusi pridejo takoj Nemci z 2 milijona, nato Francozi z 1.132.000 in Italijani s 550.000 mrtvini. Vojna je trajala 1567 dni. Vsak dan je padlo povprečno 8294 ljudi. Zadnja svetovna vojna je dosegla rekord moritve. V francosko-nemški vojni 1870-71, ki je trajala pač veliko manj časa, je umrlo na dan povprečno 876 ljudi. Balkanska vojna 1912-13 je bila že hujska; v tej vojni je padlo 1941 vojakov na dan. Poleg človeških žrtev ne smemo pozabiti na finančne. Izračunano je, da znašajo stroški za svetovno vojno okoli 1000 milijard zlatih frankov.

r Dober lov. Neki kmet pri Sarajevu je šel v gozd in je slučajno našel duplino, v kateri je bilo gnezdo mladih kun, katerih se pa nikakor ni mogel polastiti. Naposled se domisli, da bi jih bilo mogoče z dimom izgnati. To je tudi naredil, in čez nekaj časa je poskakalo iz dupline 10 mladih kun, ki sta jih z ženo kmalu polovila. Ker so kunje kože zelo drage, mu bo to vrglo gotovo nekaj tisoč dinarjev.

r Najsvetlejša božična drevesce. Na zadnji strani Bele Hiše, ki je sedež predsednika ameriških združenih držav, so postavili laui gorostasno božično narodno »drevesce«. Razsvetljeno je bilo s 3000 svetilkami, ki so gorele od Božiča pa do Novega leta, torej celih 8 dni. To drevesce je dobil predsednik v dar od kalifornijske univerze. Drevo je pravi velikan iz ameriških pragozdov, in so otroci čisto komodno plezali nanj po darove, ki so bili obešeni za sirote padlih vojakov mesta Washingtona. Kaj takega si more privoščiti seveda edino le Amerika.

r Zakonodaja v Ameriki. V severoameriških Zedinjenih državah se razglasi glasom »The Budget« letno okroglo 10.000 zakonov. Ugotovilo se je, da ameriški kongres in drugi parlamenti Zedinjenih držav skle-

v tujini, hladni in neprijazni, obšlo spoznanje in želja po mirnem domačem življenju, je razočaran in žalosten spoznal, da je življenje, in ž njim tudi mladost, že daleč za njim, in da ni nič drugega, kot ubog in počitka potreben stariček. Povrnili se je domov, našel je očetov in materin grob dvakrat prekopan in s traver obrasel, in ni ga pričakovalo ljubeče srce, ki bi mu stisnilo ob prihodu roko in ga poljubilo v nagubano, velo lice. Siromak je prišel domov, in prazna, zapuščenega ga je čakala lesena očetova bajta.

Molče sem ga poslušal, in ko je končal, sem ga poskušal tolažiti; pa me je takoj prekinil s skoraj osornim glasom:

„Nič tolažbe, gospod, ker je ne zaslužim in je nisem vreden. Kar vesel sem včasih, če mi kdo, ko ga poprosim daru, reče grobo besedo in se obrne z zaničevanjem od mene. Če pa še pljune predme, bi najraje pokleknil in poljubil tisti pljunek, pa zdi se mi, da bi potem vstal in udaril siroveža s pestjo v nesramno lice.“

nejo na leto več zakonov, nego vsi drugi evropski parlamenti skupaj. Sedaj veljavnih zakonov je okolo 200.000. Policijski uradnik v New Yorku mora v izvrševanju svoje službe poznati 15.000 poglavij zakonov. Odločbe raznih sodnih dvorov obsegajo letno 630 do 650 zvezkov. Veliko je število zakonodajcev. Vsak zakon stane okroglo 600 dolarjev. Komaj 5 odstotkov zakonov je veljavnih v vseh Zedinjenih državah. Če bo šlo tako dalje se v doglednem času juristi ne bodo več spoznali v tem kaosu.

r Izredna vročina v južni Ameriki. Medtem ko imamo pri nas ostro zimo, imajo v južni Ameriki prehudo vročino. Tako poročajo iz Rio Janeira, da je v zadnjih dneh dosegla temperatura 40 stopinj v senci. Radi nenavadne vročine počiva skoro povsod delo. Bilo je že več slučajev solnčarice. V severnih državah Brazilije je vročina še hujša; v nekaterih krajih kaže toplomer 50 stopinj toplote. Za solnčarico je umrlo že veliko ljudi.

r Ruska zima. V Kareliji na Ruskem so se pojavili letošnjo zimo zelo zgodaj volkovi, ki so se združili z medvedi, da skupno ropajo. To delajo popolnoma po vojaško. Najprej pošljejo ogleduhe, ki okrožijo sela. Ko si tu ogledajo vse, navale v velikih tolpah na vas in razmesarijo vse kar jim pride pred čeljusti. Nekoč so bili seljaki v cerkvi. Ko se vračajo domov, jih napade velika množina volkov in medvedov in pokolje mlado in staro. Ljud-

je nimajo orožja in se roparjev ne morejo ubraniti, vsled česar se ne upajo iz hiš. Po dolgem moledovanju je poslala sovjetska vlada nad roparje vojake, ki so oboroženi celo s strojnimi camii.

Tržne cene.

Zito. Cene preteklega tedna: V Bački se je tržila pšenica povprečno po 342 do 345 Din, turščica 275 do 280 Din franko šlep Tisa ali Donava, oves 250 do 260 Din franko postaja, moka »0« 570 do 575 Din, otrobi 150 do 160 Din v jutinih vrečah franko postaja vtovorjenja, ječmen, pivovarski, po 310 do 320 Din franko postaja. Cene so prošli teden narasle zlasti pšenici, ovsu in otrobom. Na ljubljanskem trgu so bile 15. t. m. nastopne cene: pšenica 410 Din, rž 340 Din, ječmen 330 Din, oves 295 Din, proso 360 Din, noča sušena koruza 325 Din, ajda 325 Din, fižol prepeličar 750 do 800 Din, grah 500 Din, leča 1.100 Din.

Živina. Na ljubljanskem sejmu 16. t. m. so plačevali za kg žive teže v Din: govedo I. 14, II. 12.50, III. 11, buše in slabša živina 10 do 10.50, krave za klobase 6.50 do 9. — Na mariborskem sejmu 22. t. m. so se gibale cene med 12.50 do 14 Din za kg. — Na dunajskem trgu so plačevali 24.000 do 26.000 aK za kg žive teže.

Mast, slanina. V Zagrebu notirajo: svinjska mast 37 do 39, sveža slanina 33 do 34, povojena slanina 40 do 43, salame 108, povojena gnjat 55 Din; v Belgradu pa: svinjska mast 35 do 36, slanina 30 do 31, povojeno meso 30 do 32, povojena gnjat 60 do 70, salame 90 do 100 Din za kg.

Jajca. Prošli teden se je plačalo za izvozno blago v naši državi povprečno 2.55 Din komad. Povpraševanje iz inozemstva je še precejšnje, toda zaključki so majhni, ker se zaradi nove produkcije pričakuje znižanje cen.

Vino. Avstrijski vinogradniki, ki imajo v Jugoslaviji svoje vinograde, so zaprosili vlado za izvozne olajšave. Avstrijska vlada jim je dovolila prost uvoz za množino, ki jo bodo porabili za lastno potrebo. Med Avstrijo in Ogrsko je sklenjena konvencija, na podlagi katere uvaža Ogrska v Avstrijo 13% vina v mesečnih kontingentih po 16.000 hl po znižanem carinskem tarifu 30 zlatih kron pri hektolitru. Konvencija se je sklenila za 6 mesecev. Če kontigent ne bo izčrpan, se bo ista podaljšala. Italija se je obrnila na Češkoslovaško za podaljšanje konvencije, ki je izgubila veljavo dne 5. decembra 1923. Rezultat pogajanj še ni znan. Kakor razvidno, se zanimajo za izvoz Italijani in Mažari, samo naša vlada se ne gane, akoravno bi Avstrija naša dalmatinska vina močnejše vrste zelo potrebovala, in sicer za zboljšanje domačih vin. Na naših trgih je po praznikih trgovina zastala. Na zagrebškem vinskem trgu so plačevali prejšni teden belo kmečko vino, 9 odst., iz Konjščine po Din 3.75; staro belo, 11 odst., iz Subotice po Din 6.25; novo belo, 11.5 odst., iz Vršca po Din 4.75; staro belo, 8.5 odst., iz Vršca po Din 4; črno dalmatinsko, 11 do 13 odst.,

Izdaja konzorcij »Ljudskega tednika«. — Odgovorni urednik Fr. Jereb. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

3.55; belo dalmatinsko, 11 odst., po Din 3.55.

Semenje. V Zagrebu je veljalo pretekli teden semenje: detelja, rdeča 32 do 33, lucerna 26 do 28, repica 50 do 56, proso 3.50 do 4, laneno seme 8, leča 12 do 14, fižol 8 do 10, zgodnja karfi-jola 1900, zelje 100 do 120, koleraba 110 do 120, špinača 35, solata 110 do 120, čebula 90 do 120, kumare 120, jedilne buče 90 do 100 Din.

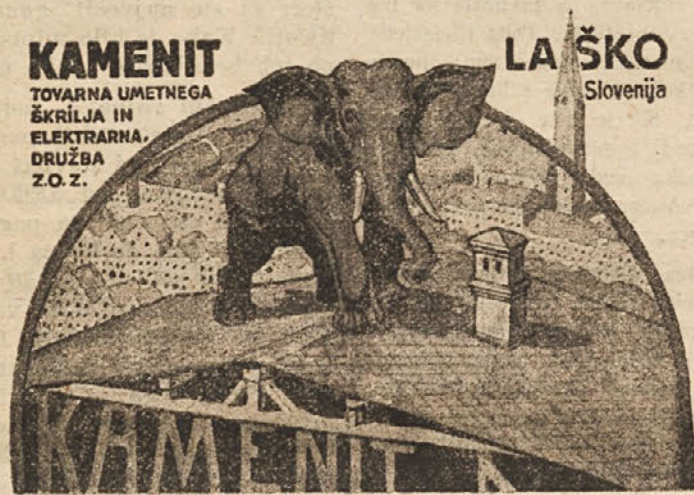
Kakor roža med trnjem

se lahko smatra
MILO „GAZELA“
ki po svoji nedosegljivi
kakovosti prekaša
vse druge proizvode.

Beli, čisti in varuje trpežnost perila!

Kupim

vsako množino tramov in vseh vrst rezanega in okroglega lesa. — Ponudbe z »noto«, obveznimi cenami in dobavnim časom pod »Prodaj« na upravo »Ljudskega tednika«.

**Azbetno - cementni škrilj
znamke „KAMENIT“**

dobavlja tovarna „KAMENIT“ na Laškem.

Proračuni in obiski brezplačno!

**Edini tihi pisalni stroj
L. C. Smith & Bros mod. 8.**

brez najmanjšega ropota.

Zastopstvo: Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/1.

= Hranilni in posojilni zavod =

P. Z. Z. O. Z.

o Ljubljani na Dunajski c. 23

sprejema hranilne vloge pod najugodnejšimi pogoji,
upoštevajoč od finančnega ministra že naznanjeno davčno prostost hranilnih vlog.

Vloge na tekoči račun, najugodnejše po dogovoru. Daje po-
sojila proti popolni varnosti, najkulantnejše.

Uradne ure od 9. do 12. dop.